

**Иво Ивановски, Министер за информатичко општество
За силна економија, потребна е образована нација!**

Неговата импресивна наобразба и сериозен професионален багаж беа пресудни пред неполни две години да стане Министер за информатичко општество во Владата на Никола Груевски. Како Министер, Иво Ивановски, е најпрепознатлив во јавноста преку проектот “Компјутер за секој ученик”. Но покрај ова, Министерството за информатичко општество има голема лепеза проекти, кои се опишани во програмата на Владата на РМ за 2008-2012, а покрај сите тие активности, министерството функционира и како едно консултативно тело на сите државни институции за сите потреби што тие ги имаат за развојот на примената на информатичките и комуникациските технологии

***За време на единаесетгодишниот престој во САД, завршивте средно образование, дипломиравте на “Охајо Стејт” Универзитетот во Колумбос и магистриравте на насоката за хардверски инженеринг, за потоа да се вработите во фирмата “Пласколит”, една од најголемите светски приватни компании за плексиглас. По ваква импресивна наобразба и искуство во земја која го управува кормилото на светот, што ве натера да се вратите во малата татковина?**

- Љубовта кон татковина и можноста лично да придонесам нешто за нашата земја. Тоа е основната причина што ја напуштив најразвиената светска велелепеза и дојдов во Македонија. Но покрај тоа што во мојата 17-та година заминав во САД да завршам 4-та година средно училиште, се до моето доаѓање во 2007-та бев во постојан контакт со случувањата во Македонија, доаѓав често, а исто така бев и активен во македонската заедница во дијаспората. Стегнав големо искуство, кое што многу ми помага во соочувањата со секојдневните проблеми и предизвици.

***Што беше пресудно да станете Министер за информатичко општество во Владата на премиерот Никола Груевски, партиска книшка или професионалниот багаж кој со себе го донесовте од “ветената земја”?**

- Искрено, Премиерот Никола Груевски во ниту еден момент во нашите преговори не ја спомна партиската определеност, ниту пак да ме услови за партиска книшка. што значи останува професионалниот багаж, што исто така беше и со уште четири министри од предходната Влада.

***Несомнено вашите облигации како Министер за информатика се комплексни и изискуваат огромно искуство, но сепак за неупатените, кои се Вашите ингеренции и воопшто активности, кои ги спроведува ова министерство?**

- Мислам дека на граѓаните најпознат им е проектот “Компјутер за секој ученик”, кој што е доста актуелен во медиумите. Но покрај овој проект имаме голема лепеза на проекти кои што ни се опишани во програмата на Владата на РМ за 2008-2012, како и стратешкиот документ кој што излегува од министерството. Мојам да ви набројам само неколку и тоа, плаќањето на таксените марки преку мобилен телефон кој што законски ќе почне да се применува од први ноември 2008, бизнис процес менаџмент за потребите на владините институции, поставување на

инфраструктура во студентските домови за Интернет врска, бесплатните ИТ курсеви за граѓаните на цела територија на РМ, електронските јавни набавки, поставување на Владина комуникациска мрежа, интегрирано гранично управување, електронско архивирање и раководење со документи и уште број помали проекти поврзани со услуги кои што ги пружат државните институции кон граѓаните. Но покрај овие проекти, ние функционираме како едно консултативно тело на сите државни институции за сите потреби што тие ги имаат за развојот на примената на информатичките и комуникациските технологии.

***Кога станавте министер, премиерот Груевски, најави дека ќе вложува во ова министерство и во информатичката технологија со цел земјава да фати приклучок со западните развиени системи, кои отсекогаш им служеле за пример на послабите. Но, реално гледано бидејќи доцнине за многу работи најмалку десетина години, можно ли е да се пополнат празните дупки?**

- Секоко дека празните дупки можат да се пополнат и се пополнуваат. Имаме предност во тоа што сме мала земја и постои голема политичка поддршка за инвестирање и развој на ИКТ во Македонија. Со едно забрзано темпо, можеме за неколку години да бидеме во ТОП 15 развиени земји во Европа. Само со проектите што ги имаме зацртано да се имплементираат до крајот на 2009та, Македонија ќе направи огромен скок во бројот услуги кои што ќе ги нудат државните институции кон граѓаните.

***Речиси две години сте на оваа одговорна функција. Зад кои проекти, кои досега сте ги реализирале како прв човек во ова министерство, стоите гордо?**

- Од реализираните, најгордо стојам за доделувањето на 12.000 ваучери во вредност од 200 ЕУР за апсолвентите на сите факултети во Македонија за да можат да набават персонален компјутер или лаптоп за своите потреби. Тој проект и начинот на кој што го изведовме, е досега убедливо најуспешен од постоењето на Македонија, а не само откако јас сум на оваа функција. Приказната се прошири и надвор од нашите граници, така што дури и еден гигант како Интел изрази желба да не посети и да слушни од прва рака како го изведовме овој проект, за да може да го презентира во останатите земји низ светот, каде што тие прават консултации. Плаќањето на административните таксени марки е вториот проект кој што е комплетиран и мислам дека ќе биде интересен и доста корисен за граѓаните. Во иднина, оваа услуга ќе ја отвораме и за повеќе видови на услуги, со надеж дека еден ден, сите услуги кои што ги нудат државните институции да се плаќат преку мобилен телефон.

***Како што и самите напоменавте најмоќната или најпопуларната активност на Министерството за информатико општество е проектот “Компјутер за секој ученик”. Набавка и инсталирање на 100 000 компјутерски станици во средните и основните училишта. Ветивте дека до август годинава проектот ќе биде финализиран. Успеавте ли да го заокружите до предвидениот датум?**

- Успеавме да ги инсталираме компјутерите во сите средни училишта во Македонија. Станува збор за 93 средни училишта каде што се инсталирани над 55.000 работни станици со компјутер пред секој ученик. Во основните училишта со

проектот задоцнуваме поради предвремените избори, каде што не можевме да ги трошиме финансиските средства од буџетот во период од дванаесет недели. Објавена е јавната набавка за 50.000 нови клупи и 100.000 столчиња за сите ученици. Поставена е Интернет врска со 4, а некаде и 20 пати поголем капацитет од претходната врска што ја имаа училиштата. Во сите училишта е поставена најмодерна комуникациска инфраструктура за потребите за компјутерите. Од проектот на УСАИД инсталирани се и сервери во секое училиште, кои што играат важна улога за целосна инфраструктура. Во тек се преводите на 45 софтверски апликации кои што ќе се користат во средните и основните училишта. Во текот на овај месец, започнуваат и обуките за професорите и наставниците што ќе ги користат овие алатки.

***Имате ли увид дали компјутерите се користат и дали е обезбеден стручен кадар кој ќе ги обучи децата?**

- Секако дека имаме увид бидејќи постојано сме на терен за да ги забелижаме активностите. Резултатите се различни. Има училишта кои што постојано ги користат компјутерите, каде што учениците и професорите се презадоволни и има училишта каде што дел од наставниот кадар ги користи, а дел не. Се надеваме откако ќе завршат обуките за сите наставници и професори, нема да има повеќе изговори за некористењето. За секој грандиозен проект како што е овој, опструкциите мора да има. Не постои земја во светот каде што од 15.000 наставници нема да се најде некој кој што ќе биде незадоволен и ќе прави опструкции. Но, за жал во овој случај страдаат учениците на тој наставник, а не Владата на РМ. Учениците кои што ги користат компјутерите, многу побрзо ќе напредуваат во споредба со останатите.

***До каде е проектот за електронско здравство? И што претставува овој проект?**

- Проектот беше долго време закочен на второстепената комисија за јавни набавки, каде што беше поништена одлуката на претходниот министер за здравство и сега повторно се врши евалуација на понудите. Значи тендерот, не пропадна, него и им се дозволува на сите учесници во тендерската постапка, да достават комплетна документација а после тоа ќе се направи техничката евалуација. Интегрираниот здравствен информационален систем, ќе претставува мозокот и рбетот на здравството во Македонија. Со овој проект ќе бидат поврзани сите примарни, секундарни, терциарни, аптеки, Фондот за здравство, Министерството за здравство... Откако ќе се имплементира овој систем и откако ќе се издадат електронските здравствени картички за граѓаните на Македонија, ќе имаме еден од најсовремените системи во светот.

***Проектот е-Македонија, кој го спроведува ова министерство претставува иницијатива за поттикнување на македонското население да се образува и да ги користи информациите и комуникациски технологии... Како?**

- За да имате силна економија, потребно е да имате образована нација. Со проектот е-Македонија ги спроведуваме бесплатните обуки за граѓаните како и бесплатниот Интернет за во домовите. За бесплатниот Интернет во блиска иднина доаѓа и

четвртата фаза, каде што сите граѓани кои што поседуваат компјутер ќе можат да се конектираат од своите домови бесплатно. Ова го правиме за да се запознаат граѓаните со најмоќната алатка во светот, Интернетот. Обуките се во тек, и ќе завршат до крајот на оваа година. Со овие обуки сакаме да им овозможиме на граѓаните да стекнат основни познавања за новите информатички и комуникациски технологии.

***Кои се најголемите странски ИТ компании застапени со свои канцеларии во Македонија и што прави Владата да ги охрабри за да дојдат тука?**

- Последната светска компанија која што отвори канцеларија во Македонија за поддршка на нивните партнери е ИБМ. Поголема од нејзе, нема. Присутни се и Мајкрософт, Циско, ХП, Оракле и други. Владата ќе продолжи да инвестира во развојот на информатичкото општество и со подобрување на можностите за започнување на бизнис, самите компании ќе дојдат. На сите заинтересирани, им даваме голема поддршка и им помагаме да дојдат во македонија.

***Македонија е на листата земји со висок степен на ризик од сајбер криминал и измами. Имате ли стратегија како да се надмине овој проблем?**

- Тој проблем е веќе надминат. Тоа беше во минатото, кога од 10 Интернет трансакции што се случиле во една година, 5 од нив биле злонамерни. Но со зголемениот број на корисници и Интернет трансакции, нашата земја е веќе отстранета од таа листа. Од нашите блиски соседи останати се Бугарија, Србија и Романија.

***Постојат и обиди на Владата да се отвори Универзитет по Информатика. Која ќе биде предноста да постои еден ваков стручен Универзитет?**

- Тој Универзитет ќе започне со работа наредната учебна година со седиште во Скопје. Ќе се користи исклучиво англискиот јазик и половина од наставниот кадар ќе доаѓа од други земји. Целта е да се направи модерна институција каква што не постои на Балканот. Се надеваме дека ќе привлечиме студенти од соседните земји.

***Верувам дека имате пред себе поставено сериозна задача како просечниот македонец да го обучите да ја восприема и користи повеќе современата технологија. Но, можно ли да се имитира или следи Западот во поглед на современата технологија, земајќи предвид дека имаме можеби најскап Интернет во Европа, а најниски плати?**

- Тоа е пазарна економија. Во споредба со изминатите години, цената за Интернет услугата во Македонија е повеќе од преполовена. Владата ќе продолжи со либерализација на телекомуникациите, со што ќе и овозможи на повеќе играчи да се натпреваруваат за освојување на пазарот. Само така можеме да ја намалиме цената и да ја подобриме услугата.

***Имате ли увид колку проценти од македонското население користи Интернет и воопшто умее да ракува со компјутерска технологија како најсовремено орудие во 21 век?**

- Со последните информации од Заводот на статистика за првиот квартал од 2008 година, користењето на компјутери и Интернет во домаќинставата е зголемен за 12% во споредба со истиот квартал во 2007 година. Значи од 34% на 46% користење на компјутер и 17% на 29% Интернет во домаќинствата. Тоа е доста добар пораст за период од една година.

***Денес, современата компјутеризација и технологијата и материјалистичкиот светоглед не само што ја кројат сегашноста и иднината на светот, туку и го подведуваат да дише по ритмот на нивните правила. Секој изум, кој го олеснува човекото живеење има своја добра, но и лоша страна. За добрата знаеме, но според Вас која е опачината на постмодерното компјутерско живеење?**

- Најголемата опачина е во тоа што со огромниот број услуги кои што им се достапни на Интернет корисниците, ги изолира истите од реалноста на светот. Во земјите каде што број на Интернет корисници во домашинставата е над 70%, луѓето се постојано пред компјутер и забораваат да излезат од дома. Имаат можност да набават се што им е потребно за егзистенција и истото да им биде испорачано до нивниот дом, без тие да го напуштат иститот. Дури и голем дел од нив работат од дома. Комуницираат со своите најблиски преку Интернет пораки, смс пораки, социјални веб страници, електронски пораки, блогови... Тоа е една од лошите страни што го живее оваа генерација на дигиталицаја на светот. Веќе и во Македонија неможете да најдете школки дворови и терени полни со дечиња каде што играат. Нивните игри се веќе дигитализирани и истото го прават на компјутер во своите домови, интернет клубови и игротеки. Пред само неколку години, се чекаа редици на спортските терени, не можеме да составиме ниту еден тим за мал фудбал.

Ивана Тасев